

SETMANARIS CATELLARENC

ANY IV :: NUM. 157
Castellar del Vallès - 21 febrer 1936Redacció, Administració i Impremta:
Puig de la Creu, 3Número solt: 20 cèntims
Subscripció: 60 » al mes.

La paraula Catalunya

Minut per minut, hora per hora, dia per dia, any per any i segle per segle, la Història registra la vida dels pobles en el seu llibre de fulls infinits i indestructibles. En els primers instants, els protagonistes es dividiran i voldranque el reportatge dels fets s'ajusti a les conveniències personals o partidistes de cadascú. La Història, però, seguirà inflexible la seva tasca i, quan el temps hagi apagat les passions momentànies, les paraules escrites en el llibre immens apareixeran serenes i justes, veritables i equànimes. Cada concepte serà exposat amb claredat meridiana i hauran desaparegut els falsos oripells o els miserables parracs que amagaven llur puresa.

Concepte de cada mot: No heu pensat mai en aquest postulat? Qui és capaç d'emetre un concepte exacte de cada paraula? I, no obstant, cal que els historiadors, els polítics, els escriptors, els assagistes, llancin a la voracitat dels lectors el concepte que cadascú hagi format d'una paraula determinada, d'una paraula que defineixi quelcom viu, quelcom tangible materialment o espiritualment i que serveixi de guia i d'orientació a la massa popular. Així, en el decurs de les lluites polítiques, durant les aferrissades batalles en pro de la nostra llibertat, moltes vegades se'ns ha acudit pensar: Quin concepte en tenim de la paraula CATALUNYA?

El poeta, home sensible i copsador de tota cosa bella, bé prou sap i comprèn que és la paraula Catalunya, i sinó escoltem a Martí Monteny, amb el cant encapsalat amb el títol de «Bell nom, Catalunya»:

Trèmul d'encís el nostre llavi
s'obre, per dir ton nom sagrat,
que és inflexible com un glavi
i com l'amor de perllongat.
Roent i dur com un agravi,
flonjo i sedós com un nou-nat.

Ell té el caliu de la rosella,
la fortitud del vi i del blat.
Nom vllncadís com de donzella,
i de ginesta perfumat,
serva un regust d'argila vella;
té salabrors d'eternitat.

Tots com ell hem de voler treure'n un profitós rendiment de la paraula Catalunya, i sabrem apreciar de més aprop el gran valor d'aquest bell trosset de terra que tots sentim tan nostra.

ELS NOSTRES COL·LABORADORS

Arbres monumentals i llegendaris del Vallès

Una de les grans belleses naturals que atresora la nostra comarca, és la dels arbres monumentals i llegendaris.

Entenem com a monumentals els que tenen socalada i tronc extraordinàries per la seva forma o estructura, i llegendaris els que d'ells se n'expliquen llegendes i els que ens recorden d'algun fet o sigui que són documentals per a la història.

Els qui han tingut interès en visitar aquests joiells purament naturals, han

descriu dades curioses per tal de donar-les a conèixer, que gràcies a ells són visitats i ajuden a completar aquest recull.

El Vallès, aquesta comarca exhuberant i acolorida i plena de belleses naturals i artístiques, en ella hi tenim aquests monuments que són dignes d'ésser visitats i de fer-ne grans elogis.

Per tal de fer-vos càrrec de la importància d'aquests arbres de corpulència extraordinària em plau de donar a conèixer algunes dades interessants que poden orientar als lectors.

L'excursionista que tant admira la naturalesa, en ella ha copsat quelcom, i ha copsat un encís, l'encís que la vegetació i sobretot els arbres que tant abe-

lleixen amb llur diversitat el paisatge que tant estimem

Els arbres són precisament el que em proposo de descriure. L'investigador no ha tingut solament la satisfacció de contemplar-los sinó que ha volgut saber els que són monumentals o que li proporcionen un record històric i ha volgut estudiar-los i s'ha preocupat d'ells.

Els nostres poetes, han cantat i han fet grans elogis dels arbres i d'ells han fet de llurs obres les més inspirades composicions. Aquí tenim el gran poeta i excursionista Mossèn Jacint Verdaguer—al cel sigui—que havent visitat i estudiat el Pi de Campllonch, a Berga, el donava a conèixer en el seu discurs presidencial del Certamen Literari de Berga celebrat el dia 24 de juny de 1901. El donava a conèixer dient-nos: «Alegreu-vos en tots, nostra Pàtria té un símbol gloriós i digne d'ella», té els símbols de la Pàtria, de la Fe i de l'Amor, i aquests símbols ens els representa en un arbre, en l'arbre del Guernica de Catalunya és a dir en l'esmentat «Pi de les tres branques» del qual el poeta ens diu

*Preguem que sia aquest Pi
l'arbre sagrat de la Pàtria*

El Roure de la Creueta de Gallechs (Mollet)

El roure de la Creueta està situat al peu mateix del camí que de la llegendària casa de Càn Estany va a l'església de Sant Jaume de Gallechs (Mollet) i prop també de l'encreuament de l'esmentat camí amb l'antic de Sabadell a Granollers.

Aquest roure amb la creu substitueix un altre que devia morir i la creu la plantaren en aquest que estava en aquell matí indret. Així és que encara ens ve a recordar l'antiga costum de posar una creu al mateix lloc on algú havia mort violentament o de desgràcia, com també recorda que quan hom veia una d'aquestes creus resava un pare-nostre i al peu de les mateixes posaven una pedreta en testimoni d'haver fet una obra de misericòrdia

Al roure de la Creueta de Gallechs s'ignora encara avui la persona que va morir o sigui que tan podria ésser un bosquer o un pagès que devia treballar per allí, com podria ésser algun vianant, car

La setmana pròxima, última del

Mes Blanc

No obliden que és la millor ocasió per a
comprar roba per a la casa a preus molt rebaixats - Casa **PASCUET**

l'esmentat arbre es troba al peu del camí ja esmentat.

En Vicens Plantada i Fonolleda, delegat del «Centre Excursionista de Catalunya» a Mollet del Vallès, publicava en el Butlletí (de agost de 1912 i número 211) de l'esmentada entitat, un article referent a un Pi en el terme de Montmeló. Hom ha tingut la satisfacció de copiar l'esmentat treball el qual diu així:

El Pi nomenat Rabassut, Nano o Petit, del terme de Montmeló

El dia 23 d'abril de 1912 vaig anar amb tres germans, Martí Joan i Miquel Moretó i Riera, a l'esmentat poble, a l'objecte de treure una fotografia i fer un estudi comparatiu del seu desenrotllament des de l'excursió que publicà, en 12 de maig de 1881 el butlletí de l'Associació d'Excursions Catana, altra excursió feta en 23 de juny de 1897, altre en 24 d'abril de 1905, fins l'actual.

	1881	1897	1905	1912
Alçada d'arran de terra al cim	1'27 mts	2'70 mts	3'09 mts	3'52 mts
Alçada fins a les primeres besses	0'70 mts	0'70 mts	0'80 mts	0'98 mts
Circunferència de la capçalada	5'05 mts	10'60 mts	10'78 mts	13'20 mts
Circunferència del tronc	0'61 mts	0'85 mts	0'90 mts	0'98 mts

Té ara uns seixanta-dos anys.

Per les excursions i notes esmentades es compendrà que sempre m'ha cridat l'atenció, i l'he feta fixar en moltíssimes persones instruïdes, entre elles tinc de citar el tan il·lustre i savi agricultor de Manlleu, Ramon Madirolas i Codina.

«A primers de gener de 1910 vingué a fer-ne una visita. Sabent el molt que li agrada l'estudi de la flora en general i en particular la catalana, li vaig demanar que és dignés venir a fer una excursió a Montmeló a l'objecte que em donés algun detall sobre un notable pi que hi ha en el seu terme. Acceptà amb la seva acostumada franquesa i amabilitat la meua demanda».

«Estudiat i reconegut em digué: Tinc resseguits mols boscos del Pirineu espanyol i altres d'estrangers; m'he fixat i sé les classes i varietats de pins que hi ha, i, amb tota sinceritat, confesso que enlloc he observat un exemplar com el que tenim aquí present; no podent amb molt

sentiment, classificar-lo i treure a vostre de dubte».

«Ara que tinc la satisfacció, gràcies a als aimants de Catalunya senyors Moretó, de poder enviar-nhi una fotografia, que es dignarà publicar-la en el seu il·lustrat periòdic junt amb els detalls antecedents; demanant, en els que se n'enterin i tinguin ocasió d'anar a estudiar-lo, que escriguin sobre tant notable fenomen de la flora catalana.

El Pi de les quatre besses

(Un bell exemplar dels nostres pins)

En la Vall de Mur, situada a la part oriental de la muntanya de Sant Llorenç del Munt (conca del riu Ripoll) s'hi troba en la propietat de Càn Dalmau, un bell exemplar dels nostres pins en el lloc anomenat Solei de les Palomeres.

D'aquest formós Pi es desprenen a 1 metre 55 centrs. d'alçada quatre fermes i corpulents besses, del lloc on es desprenen les quatre forma una circumferència de 4 metres 30 cms. i la circumferència de cada una d'elles es de 0'80 a 0'90 mts, i l'alçada que són totes perfectament iguals és d'un promig d'uns 11 metres. separades en el seu extrem més alt de la una a l'altra entre 3 i 4 metres, que juntes formen una magnífica i ufana copa. Junt amb el seu brancaatge, la seva alçada total serà d'uns 15 metres. La seva antiguitat ha d'ésser gran també, creient-se que la seva vida compte ja amb algunes centúries.

El seu propietari senyor, Pere Dalmau, sempre ha tingut gran cura per la seva conservació i quan s'ha tractat d'esporgar-lo ha pagat al boscater senyor Fontnova 5 pessetes per bessa o sigui 20 pessetes per tot l'arbre car és treball difícil ja sigui per la seva alçada, com també per la volta de canó que té cada branca i per la separació que té la una de l'altra.

Per tots aquests detalls i per la seva grandària poc comú fa que sigui tot un monument, car molts són els excursionistes que efectuant els seus recorreguts per aquells indrets de la muntanya de Sant Llorenç del Munt, no deixen mai de visitar-lo.

FRANCESCO GOSALBES CASTAÑE

LES LLETRES

Sols un present

Dòm una rosa roja
del teu jardí.
Jo no goso robar-la
i em fa glatí.

Dóna totes les altres
ben a pleret;
talla-les amb tisores
o amb ganivet

prò la meua, la roja,
fes-ho amb les dents.
Si fereix, defensant-se,
llavis ardents,

serà encara més roja
i em portarà
una espurna de vida
de qui em matà

Li daré sepultura
en dolç recés;
en les planes del llibre
que estimo més.

Cada vers una fulla
i, en el millor,
hi posaré, besant-lo
son marcit cor.

Quant jo ja no existeixi
se'l miraran;
arrencaran les fulles
i el llegiran.

Les fulles arrancades
se n'enduran
un alè d'aquells versos
que estimo tant.

I pot ser el vent m'en dugui
una al fossar
que serà ma companya
i em vetllarà

recitant-me, menyaga,
fervorós cant
de la noia i del llibre
que estimo tant.

LLUÍS MONTAGUT

CASTELLARENCS!!!

SUBSCRIVIU-VOS A «LA FARGA»

SASTRERIA OLIVERAS

Mascarons! Vestits des d'UNA PESSETA

Màscares! Gran assortit de vestits des de 4 ptes. - Extens assortit de caretes - Carrer Major, 10

Llogar el vestit a la SASTRERIA OLIVERAS, és vetllar per a la higiene i l'economia.

●● ESPORTIVES ●●

FUTBOL

La Federació Amateur, ha enviat el fall de l'apel·lació presentada pel Castellar amb motiu del partit Sabadell-Montcada, de Campionat Amateur; el veredicté dona el Sabadell com a últim classificat del grup amb 0 punts, no donant els punts al Montcada i col·locant el Castellar en primer lloc del Primer Grup Vallès

Continuen en gran intensitat els treballs del cercament del camp de futbol. Són molts els socis que diumenge al matí, han promès a la Junta la seva cooperació a l'obra i es creu que seran amb més nombre que el passat diumenge.

Els partits anunciats pel dia 23 del corrent, s'han ajornat fins el proper dia 1.

NOTI-SPORT

NOTICIARI

EL CARNAVAL

Amb motiu del Carnaval d'enguany, les societats Ateneu Castellarenc i Sindicat Agrícola Armonia, d'aquesta població, tenen organitzats diversos festeigs.

L'Ateneu té contractades les orquestrines «Rutilan» i «Jovenivol's», de Barcelona, les quals amenitzaran els concerts i balls.

El Sindicat compta amb la cooperació de dues orquestrines de Mollet i «Suope-Jazz» de Badalona.

Les respectives sales de les esmentades entitats, han estat profusament engalanades a aital fi.

RESULTATS DE LES ELECCIONS DE DIPUTATS A CORTS DE LA REPÚBLICA

Conforme estava anunciat diumenge passat tingueren lloc les Eleccions de Diputats a Corts de la República, donant a la nostra població els següents resultats: Districte 1r: Secció 1ª. (Plaça Mestre Gelonch, 1

Front Popular d'Esquerres 299 vots.
Front Català d'Ordre 93 vots.

Districte 1r. Secció 2ª (Mina, 1)

Front Popular d'Esquerres 278 vots
Front Català d'Ordre 74 vots

Districte 1r Secció 3ª (Escoles Patronat Tolrà)

Front Català d'Ordre 202 vots
Front Popular d'Esquerres 199 vots

Districte 2n. Secció 1ª (Escola Nacional de Nois)

Front Popular d'Esquerres 293 vots
Front Català d'Ordre 138 vots

Districte 2n. Secció 2ª (Escola Nacional de Noies)

Front Popular d'Esquerres 276 vots
Front Català d'Ordre 165 vots

Districte 2n. Secció 3ª (Escola de S. Feliu del Recó)

Front Català d'Ordre 71 vots
Front Popular d'Esquerres 50 vots

Quina votació dona un resultat de 1395 vots a favor del Front Popular d'Esquerres i 743 vots a favor del Front Català d'Ordre.

El total de electors que figuren en el Cens Electoral d'aquesta població és el de 2708 i el nombre total que feren ús del sufragi és el de 2138, per tant doncs resultà que votaren el 79 per cent del Cens, votació per cert ben nodrida.

La votació transcorregué normalment com és costum en el nostre poble.

Talleu aquí

d'aquelles cases prop a l'antic camí de Sabadell abans de construir-se la formosa carretera.

La font anomenada *dels Casots*, quines aigües són excel·lents, es diu així per unes cases molt velles que hi havia allí i que a darrers del segle passat ⁽¹⁾ encara eren habitades i conegudes amb el nom de *Casots d'En Canyelles*.

En el camp del pou de *Cán Sentpere*, prop de l'església d'*Ullastre*, hi hagué antigament una part de la població o grup de cases. Tal vegada per la molta distància de l'església parroquial, els habitants d'aquest lloc, ja de molt antic, haurien fet construir l'església de Sant Pere. També trobo que es parla antigament de dues agrupacions de cases anomenades una *Cases veyes* i l'altra *Cases noves*.

No consta si n'hi hagué d'altres a més de les indicades que la coneguda per la *Sagrera de les Fàbregues*, avui el poble de Castellar, on des de molt antic construïren també els seus habitants i tal vegada les dones o religioses retirades al *Puig de la Creu* la capella en honor dels gloriosos màrtirs Sant Iscle i Santa Victòria, i que en la seva major part estava a on ara està el pati de la Rectoria i aquesta mateixa. En la meua infantesa vaig veure en l'esmentat pati una resta de paret sobre la que estava en part assentada la Casa Rectoral i oí assegurar al Reverend Rector Mossèn Antoni Lamich, que eren trossos de les parets de tan antiga capella.

Dels demés masos, cases, possessions, etc. que

(1) Segle XVIII.

han canviat de nom o ja no existeixen, podran tenir-ne notícia tots quants es dignin llegir el catàleg que presento per ordre alfabètic.

I com també és la meua pensada tractar en aquest punt el relatiu de les dues úniques agrupacions de cases del Recó, que són les pròpiament conegudes pel lloc de Sant Feliu o Feliuet i les del barri o regió de les Arenes, aniran contingudes en aquest catàleg indistintivament les de les dues parròquies, que sempre han estat un mateix terme civil i municipal.

ARENES

Adalardis i el seu fill Guillem d'Horta, fan definició al Reverend Abat de Sant Llorenç del Munt i el seu monestir, del dret que tenen en els masos de *les Arenes*, en la parròquia de Sant Feliu de Castellar, en 4 de les nones de juliol de l'any 1126. A 8 de les calendes de novembre de l'any 18 del rei Lluís, Guillem d'Horta, dona al monestir amb certs pactes, els esmentats masos. A 4 de les nones d'octubre de 1190, es verificà la concessió per l'Il·lustríssim Abat Ramon de Sant Llorenç a Guillem d'Horta i als seus fills, del mas d'*Arenis* de Sant Feliu de Castellar, a cens d'una quartera de forment. A 6 de gener de l'any 1364, Guillem d'Insula i la seva esposa Elissendis, hereten a la seva filla també Elissendis, per causa de matrimoni i li entreguen els masos *Insula* i *Arenas*.

PRESES DE POSSESSIO

Dilluns passat al vespre, amb motiu del triomf assolit pel Front Popular d'Esquerres en les Eleccions de Diputats a Corts de la República, celebrades el passat diumenge i complimentant les ordres del Govern General de Catalunya, es possessionaren novament en els càrrecs que havien estat destituïts els Consellers d'elecció popular que formaven la majoria d'esquerra del nostre Municipi senyors. Tort, Bruguera, Comellas, Carol, Rocavert, Buxadé i Genescà. Notàrem també la presència del Conseller Suplent senyor Sampera, el qual suposem ocuparà la vacant produïda pel senyor Roca, per haver-se absentat d'aquest Municipi, i ésser per tant l'esmentat senyor el primer Conseller suplent que per dret li pertocava actuar.

Es dirigiren a la Casa Consistorial davant d'un bon nombre de ciutadans que els seguiren amb mostres de gran satisfacció i amb un caire de manifestació espontània i popular.

Arribats a l'Ajuntament l'Alcalde senyor Tort, féu un breu parlament recomanant a tots els manifestants ordre i serenitat i agraint cordialment les proves d'afecte que els demés companys de Consistori li prodigaren i tot seguit foren izades les banderes Nacional i Regional en els seus llocs corresponents en mig de

grans aplaudiments disolguent-se tot seguit ordenadament la manifestació.

El dimecres al vespre, a presència de l'Alcalde senyor Tort i Consellers d'esquerra, l'ex-Alcalde-President de la Comisió Gestora senyor Agustí, requerit a l'efecte, el Secretari i Dipositari municipals, s'efectuà l'arqueig de cabals existents a la Caixa Comunal donant-ne fe notarial i extenent-ne la corresponent acta el senyor Herran, de Sabadell.

Per avui a dos quarts de nou del vespre, han estat convocats per tal de celebrar la corresponent sessió de nova constitució de l'Ajuntament, tots els Consellers que foren elegits en les eleccions del 14 de gener de 1934.

També avui a les 4 de la tarda, han pres novament possessió dels càrrecs de Jutge Municipal i suplent, els que ja ho havien estat per elecció popular, senyors Joaquim Fornell Borrell i Vicens Galan Palomar, respectivament.

LES LLICENCIES D'APARELLS DE RADIO

Recordem a tots aquells posseïdors d'aparells de ràdio que encara no s'hagin proveït de la llicència per ús d'aparell receptor, que per tot el que resta de mes poden dirigir-se a les Oficines de l'Ajuntament on els serà lliurada.

DEFUNCIO

Dia 17. — Teresa Pahisa Nogués, soltera, de 79 anys.

El nostre més sentit condol als seus apenats familiars.

ESTANC de torn per a diumenge,
Passeig, 21

FARMACIA de torn per a diumenge,
Major, 16

FERRO

el calçat més econòmic

calçat de la màxima durada

calçat que reuneix totes les condicions

Apropiat per a peus delicats; el millor auxiliar pels dies de pluja i pel llocs de grans humitats.

Lloc de venda:

Sabateria a càl Rovira

Carrer Caldes, 6

Per bateries cuina d'alumini i porcelana, recordeu sempre la

Llauneria

M. Rovira - MAJOR, 49
TELEFON 20

ASTAFORT o STAFORT

Era un mas amb la seva casa corresponent, situat en el lloc o a prop del molí anomenat de Busquets, avui Tolrà. En el segle XV, els seus amos tenien el mateix cognom del mas. En 24 de gener de 1478, el Reverend Joan Comes, Pvre., Beneficiat de Santa Magdalena, establí a Joan Stafort, la peça de terra que contenia el mas. No sé si amb motiu de matrimoni o per quin altre, passà després a ésser propietat de la Casa Carner del Pla. Després Francesc Carner, vengué el mas Astafort o Francesc Deu, reservant-se tres quarteres de terreny per a construir un molí de teles o draps. Construït el molí, el vengué a En Valentí Busquets, pellaire, de Terrassa, per allí l'any de 1736. El cognom Astafort s'ha perdut del tot a Castellar.

BARBA

BERTRANES (LES) o BASTRANES

Així s'anomenava encara dos-cents anys enrera, una peça de terra que feia cens al Benefici del Sant Esperit i que es diu que tocava al terrent de Canyelles.

BOUADA

Probablement era el nom d'una casa del terme, abans de l'any mil. Tendaleco i Ermego donaren al

la primícia la percibia el rector del Recó, mentre el de Castellar sols percibia una petita primícia i els Senyors Barons tot el delme. Aquesta causa es fallà i el primer dia de juny de l'any 1560, quedaren fixats enterament els termes, havent estat una fortuna que es trobés la còpia del trasllat d'aquella causa encara que voltada d'errors i illegible en molts punts, però és difícil saber les notícies allí consignades per altres medis.

Moltes altres notes les he adquirides amb el penós examen de documents guardats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, procedents del Monestir de Sant Llorenç del Munt i particularment del llibre intitulat *Lo Espéculo* d'aquell Monestir, com també d'altres documents de l'Arxiu de la Parròquia de Castellar, etc.

Considero que el consignar aquestes notícies pot interessar a tots. Per elles podrem saber quelcom d'aquells que antigament foren els amos de cases, com s'anomenaven aquestes, quin lloc ocupaven algunes, quins eren els seus termes i confrontacions, etc., etc.

Abans que tot, judico oportú recordar algunes agrupacions.

Per la part de la Bruguera i més avall de Càn Carner, hi havien algunes cases que eren conegudes amb el nom d'*Hostulets*. Tal vegada serien hostals per vianants que anaven a Barcelona o tornaven als pobles de la muntanya. Des d'aquestes cases es començava a divisar a l'altra part del famós *Pi Rodó* de Càn Cellent, les muntanyes de Montserrat. Jo encara he vist un pou que seria com el darrer record